

Sygn. akt III AUz 476/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
-----------------	--

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **M. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o wysokość świadczenia emerytalnego i waloryzację świadczenia

na skutek zażalenia ubezpieczonego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 października 2013 r. sygn. akt VI U 2358/12

o zwolnienie od odpłaty od apelacji

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sygn. akt III AUz 476/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 października 2013 roku sygn. akt VI U 2358/12 Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek ubezpieczonego M. J. o zwolnienie od odpłaty od apelacji. Sąd ten wskazał, że stosownie do treści art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd podkreślił, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

Zdaniem Sądu Okręgowego oświadczenie ubezpieczonego jest niewystarczające do zwolnienia go od kosztów sądowych, w szczególności odpłaty od apelacji, która w sprawie stanowi kwotę 30 zł. M. J. w załączonym do wniosku oświadczeniu wskazał, iż nie posiada żadnego mieszkania i jednocześnie określił koszt utrzymania mieszkania na kwotę 650 złotych. Wskazał również źródła utrzymania (emerytura z ZUS i zagraniczna) łącznie na kwotę 1570,95 złotych a więc przewyższającą wydatki. Sąd nie zobowiązywał strony do uzupełnienia oświadczenia w tym zakresie, ponieważ jak wyżej już wskazano, to strona ubiegająca się o zwolnienie od kosztów winna rzetelnie przedstawić

swoją sytuację majątkową, nie pomijając żadnych szczegółów. Nadto ubezpieczony będąc uczestnikiem postępowania, które toczy się już ponad rok winien zgromadzić odpowiednie środki finansowe, przez poczynienie oszczędności we własnych wydatkach, które pozwoliłyby na uiszczanie niezbędnych opłat.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł ubezpieczony. W uzasadnieniu zażalenia wyjaśnił, iż w oświadczeniu przez pomyłkę nie wymienił mieszkania Zarządu (...) w S. o powierzchni około 66,02 m² w którym mieszka.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, czyniąc je własnymi bez potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Należy zauważyć, że strony co do zasady zobowiązane są do ponoszenia kosztów procesu, w którym biorą udział, a w orzeczeniu kończącym postępowanie sąd rozstrzyga kwestię kto ostatecznie koszty te pokrywa, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 k.p.c. Zasadą jest więc odpłatność postępowania przed sądem, a wyjątki od niej zostały ściśle uregulowane.

Zwolnienie od kosztów sądowych, o którym mowa w art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.), jak słusznie zauważył sąd pierwszej instancji, jest instytucją wyjątkową, która powinna znaleźć zastosowanie jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, gdy z uwagi na niemożność prowadzenia działalności zarobkowej, brak źródła dochodu oraz brak jakiegokolwiek majątku strona nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny. Z kolei przepis art. 36 cytowanej ustawy stanowi, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zwolnienie od kosztów sądowych nie zależy więc od subiektywnego przekonania o uniemożliwiającej ponoszenia tych wydatków sytuacji materialnej. W każdym przypadku konieczna jest weryfikacja złożonego oświadczenia przez sąd i w przypadku ewentualnych braków lub też niejasności w złożonym oświadczeniu ma on prawo wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia oświadczenia i wyjaśnienia ewentualnych niejasności. Zgodnie bowiem z art. 102 ust 2 powołanej wyżej ustawy, do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów. W przypadku danych zbyt ogólnych zasadne jest wezwanie sądu do uzupełnienia treści oświadczenia.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że wydatkowanie kwoty 30 złotych tytułem opłaty od apelacji nie stanowi nadmiernej wysokości opłaty.

Nadmierna wysokość opłaty może być potraktowana, w konkretnej sytuacji, jako ograniczenie prawa do sądu (art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w R. w dniu 4 listopada 1950 r., Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.; orzeczenie SN z dnia 11 stycznia 1995 r., III ARN 75/94 OSNAPiUS 1995, nr 9 poz. 106 oraz postanowienie SA w Gdańsku z dnia 30 listopada 1995 r., I Acz 735/95, OSA 1996, nr 1, poz. 2). Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu (art. 6 Konwencji). Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa P. przeciwko Polsce, Nr (...), Wybór orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach polskich 2005, nr 2, s. 75-89).

Ustawodawca miał na uwadze, że nadmierny fiskalizm nie służy sprawności wymiaru sprawiedliwości i ogranicza dostęp do sądu, dlatego w nowej ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wyraźnie obniżył wysokość kosztów ponoszonych przez strony. Jednocześnie ograniczył bardzo rozległe zwolnienia ustawowe. Wyrażony w taki

sposób zamysł ustawodawcy zachęca do pragmatyzmu przy orzekaniu o zwolnieniu od kosztów sądowych i unikania rozstrzygnięć skrajnych.

Ustalona przez ustawodawcę wysokość opłaty od apelacji dla spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stanowi nadmiernego fiskalizmu państwa ani bariery w dochodzeniu swoich praw. Jest to kwota, którą ubezpieczony mógł zaoszczędzić przez cały czas trwania procesu rezygnując z innych, mniej ważnych wydatków.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397§ 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. oddalił zażalenie ubezpieczonego jako nieuzasadnione.

SSA Zofia Rybicka-Szkibiel